

BLOEIENDE GEMEENSCHAPPEN

Werk aan bloeiende gemeenschappen waarin iedereen ertoe doet.

Huidige staat in Nederland

In Nederland ervaren veel mensen sociale en emotionele eenzaamheid door het verlies van traditionele ondersteuningssystemen en de afname van gemeenschapsgevoel. Dit probleem wordt versterkt door discriminatie, uitsluiting, en een gebrek aan participatie en betrokkenheid in gemeenschapsactiviteiten.

Dynamieken in dit verlangen

De dynamieken rondom het streven naar bloeiende gemeenschappen omvatten verschillende vormen van eenzaamheid en de oorzaken daarvan. Het gaat hierbij om sociale, emotionele en existentiële eenzaamheid, elk met unieke kenmerken en oorzaken.

Sociale eenzaamheid

Koppelt aan het gemis van betekenisvolle relaties met een bredere groep mensen zoals kennissen, collega's en buurtgenoten.

Emotionele eenzaamheid

Ontstaat bij een sterk gemis aan een intieme relatie met een partner, familielid of hartsvriend(in) (De Jong-Gierveld & Van Tilburg, 2007).

Existentiële eenzaamheid

Verwijst naar gevoelens van leegte en zinloosheid, vaak gerelateerd aan structurele afzondering als individu (Jorna, 2012).

Specifieke dynamieken rondom jeugd en mensen met een gezondheidsachterstand

Jeugd

Jongeren ervaren vaak een gebrek aan houvast en rolmodellen, wat bijdraagt aan gevoelens van eenzaamheid en isolatie. Jongeren willen betekenisvol leven, maar hebben geen houvast en geen rolmodellen.

Mensen met een gezondheidsachterstand

Deze groep heeft vaak minder toegang tot gemeenschapsresources vanwege fysieke, mentale of economische barrières, wat hun isolatie kan verergeren. "Mensen met een laag opleidingsniveau, een laag inkomen en alleenstaanden scoren relatief lager op zingeving dan andere groepen" (TNO, 2022).

Kerncijfers en statistieken

Eenzaamheid

In 2022 voelde 29,2% van de personen van 15 jaar en ouder zich enigszins eenzaam en 10,7% sterk eenzaam (CBS, 2022).

Jongeren

Onder jongeren van 15-25 jaar is het gevoel van sterke eenzaamheid fors gestegen van 9% in 2019 naar 12,1% in 2022 (CBS, 2022).

Alleenstaande ouders

19% van de alleenstaande ouders voelt zich eenzaam, terwijl 36% zich relatief eenzaam voelt (CBS, 2018).

Inzichten uit onderzoek

Verlies van traditionele ondersteuningssystemen

"Naarmate traditionele ondersteuningssystemen afbrokkelen, wordt het duidelijk dat veel 'culturen in transitie' te maken hebben met ernstige conflicten en spanningen" (Bhugra, 2014).

Verantwoordelijkheid voor anderen

"Voor het 'gemeenschappelijk goed' om een realiteit te zijn, moet individuele ambitie worden getemperd met een verantwoordelijkheid voor anderen en een verlangen om het welzijn van allen te vergemakkelijken" (Roffey, 2013).

Sociale isolatie en gezondheid

"Sociale isolatie wordt geïdentificeerd als een belangrijke risicofactor voor sterfte en wordt beïnvloed door zowel de kwantiteit als de kwaliteit van sociale relaties" (House, Landis, & Umberson, 1988).

Mogelijk obstakels voor dit verlangen

Verlies van gemeenschapsgevoel

"De afname van traditionele gemeenschapsstructuren leidt tot minder natuurlijke, ondersteunende netwerken, wat isolatie en het gevoel er alleen voor te staan kan versterken" (Dirk de Wachter).

Discriminatie en uitsluiting

Discriminatie op basis van ras, geslacht, seksuele oriëntatie, etc. belemmert de sociale cohesie en gemeenschapsvorming.

Ongelijke verdeling van middelen

Ongelijkheid in de verdeling van middelen en voorzieningen zorgt voor verschillen in toegang tot gemeenschapsactiviteiten en ondersteuning.

Gebrek aan participatie

Veel mensen nemen niet actief deel aan gemeenschapsactiviteiten, wat de sociale cohesie vermindert.

Eenzaamheid als besmettelijk fenomeen

"Eenzaamheid binnen gemeenschappen is besmettelijk. Mensen die eenzaam zijn, zoeken een vriend of buur op die ze vervolgens belasten met hun negatieve gevoelens" (Rijks, Eenzaamheid Informatie Centrum).

- Bhugra, D. (2014): [Link naar bron](#)
- Roffey, S. (2013): [Link naar bron](#)
- House, J.S., Landis, K.R., & Umberson, D. (1988): [Link naar bron](#)
- De Jong-Gierveld, J., & Van Tilburg, T. (2007): [Link naar bron](#)
- Jorna, R. (2012): [Link naar bron](#)
- Volksgezondheid en Zorg (2019): [Link naar bron](#)
- CBS (2022): [Link naar bron](#)
- Rijks, J. (Eenzaamheid Informatie Centrum): [Link naar bron](#)

